

AH-127

April-2015

M.Com., Sem.-IV**510-EE : Management Accounting – II**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. X કં. લિ. વિસ્તરણની યોજનાનું આયોજન કરી રહી છે. જેમાં ₹ 20,00,000 નું રોકાણ અપેક્ષિત છે. યોજનાનું આયુષ્ય પાંચ વર્ષનું છે. અન્ય માહિતી નીચે પ્રમાણે છે :

14

વિગતો	t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
રોકડ આવક પ્રવાહ (₹ લાખમાં)	6	6	6	6	6
અપેક્ષિત વ્યાજ દર (%)	7	7	7	7	7
મૂડી પડતર (%)	10	10	10	10	10
7% ના દરે ₹ 1નું ચક્રવૃદ્ધિ મૂલ્ય	1.070	1.145	1.225	1.311	1.403
10%ના દરે ₹ 1નું વર્તમાન મૂલ્ય	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621
16%ના દરે ₹ 1નું વર્તમાન મૂલ્ય	0.862	0.743	0.641	0.552	0.476

દરખાસ્તનું મૂલ્યાંકન કરો :

- (i) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય
(ii) આંતરિક વળતરનો દર
(iii) સમાપન મૂલ્યની પદ્ધતિ

અથવા

Y કં. લિ. પાસે બે દરખાસ્તો છે. ફક્ત એકનું અમલીકરણ થઈ શકશે. નીચેની માહિતી ધ્યાનમાં લો અને દરખાસ્તોનું મૂલ્યાંકન કરો :

વિગતો	પ્રોજેક્ટ - M	પ્રોજેક્ટ - N
રોકડ જાવક પ્રવાહ (₹ લાખમાં)		
t ₀	20	25
t ₃	7	-
રોકડ આવક પ્રવાહ (₹ લાખમાં)		
t ₁	7	7.8
t ₂	8	7.8
t ₃	9	7.8
t ₄	8	7.8
t ₅	7	7.8

કાર્યશીલ મૂડી (₹ લાખમાં)

ભંગાર મૂલ્ય (₹ લાખમાં)

મૂડીની પડતર

એક રૂપિયાનું 10% ના દરે 5 વર્ષનું વર્તમાન મૂલ્ય નીચે પ્રમાણે છે :

t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

દરખાસ્તનું મૂલ્યાંકન કરો :

- (a) વટાવેલ પરત આપ સમય
(b) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય

2. ગમે તે બેના જવાબ આપો :

14

- (a) એક કંપની પાસે ₹ 15 કરોડના રોકાણની જોગવાઈ છે. કંપની પાસે જુદી-જુદી 5 દરખાસ્તો છે. દરખાસ્તમાં અપૂર્ણ રોકાણ કરી શકાય છે. તમને દરખાસ્તોના ઈષ્ટતમ મિશ્રણ નક્કી કરવાનું કહેવામાં આવ્યું છે.

(₹ કરોડમાં)

દરખાસ્ત	L	M	N	O	P
શરૂઆતમાં રોકાણ	5	15	2.5	10	5
ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય	1	1.75	0.8	1.25	1.5

- (b) નિર્ણય વૃક્ષ સમજાવો.
(c) રામા લિમિટેડે નીચે પ્રમાણે અંદાજો આપ્યા છે. નીચે આપેલ માહિતીના આધારે નક્કી કરો કે યોજનાનો સ્વીકાર કરવો કે અસ્વીકાર કરવો :

(₹ કરોડમાં)

વર્ષ	શરૂઆતનું રોકાણ	આવક રોકડ પ્રવાહ	ચોક્કસતા આંક	10% ના દરે ₹ 1નું વર્તમાન મૂલ્ય
t ₀	10	—	—	—
t ₁	—	3	0.90	0.909
t ₂	—	4	0.80	0.826
t ₃	—	6	0.70	0.751
t ₄	—	7	0.60	0.683
t ₅	—	4	0.60	0.621

3. (a) એક ઉત્પાદક એકમના ઉત્પાદન વિભાગે માર્ચ-2015 માટે નીચે મુજબની માહિતી આપેલ છે :

7

વિગત	અંદાજપત્ર (₹)	ખરેખર (₹)
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	2,00,000	2,55,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	1,25,000	1,62,500
સમારકામ અને નિભાવ (₹ 50,000 સ્થિર)	1,00,000	1,10,000
નિરીક્ષણ (સ્થિર)	50,000	55,000
વપરાશી સ્ટોર્સ (ચલિત)	37,500	47,500
કારખાના ભાડું (સ્થિર)	25,000	25,000
ઘસારો (સ્થિર)	50,000	50,000
સાધન (ચલિત)	12,500	15,000
બળતણ (ચલિત)	75,000	90,000
વહીવટ (સ્થિર)	1,25,000	1,32,500

વિભાગ પાસે 50 એકસરખાં યંત્રો છે. માર્ચ-2015 દરમિયાન વિભાગનું અંદાજપત્ર મુજબ અને ખરેખર ઉત્પાદન અનુક્રમે 5,000 અને 6,250 એકમો હતું. જો આ વિભાગ બંધ કરી દેવામાં આવે અને યંત્રોના ઉત્પાદનની સેવા બહારથી લેવામાં આવે તો, આજ પ્રકારના યંત્રોની સેવા ખરીદવાની પડતર એકમદીઠ ₹ 150 આવી શકે.

તમારે વિભાગના દેખાવનું મૂલ્યાંકન કરતો અહેવાલ પડતર કેન્દ્રના ખ્યાલને આધારે તૈયાર કરવાનો છે.

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : રોકાણ પર વળતર

- (b) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ બે) 4
 (i) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું ?
 (ii) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિના કોઈપણ ચાર ફાયદાઓ જણાવો.
 (iii) શેષ આવકનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (c) એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ બે) 3
 (i) અંકુશિત અને બિનઅંકુશિત બાબતોના ઉદાહરણ આપો.
 (ii) જવાબદારી કેન્દ્ર એટલે શું ?
 (iii) નફા કેન્દ્ર એટલે શું ?
4. (a) એક કંપનીનો વિભાગ “A” નફા કેન્દ્ર છે જે ત્રણ વસ્તુઓ X, Y અને Zનું ઉત્પાદન કરે છે. દરેક વસ્તુનું બાહ્ય બજાર છે. તમને નીચેની માહિતી આપવામાં આવી છે : 7
વિગત	X₹	Y₹	Z₹
ચલિત પડતર (એકમદીઠ)	30	20	26
જરૂરી મજૂર કલાકો (એકમદીઠ)	5	5	2
બાહ્ય બજાર કિંમત (એકમદીઠ)	50	45	38
- વસ્તુ Y વિભાગ “B” માં ફેરબદલી કરી શકાય તેમ છે, પરંતુ Yના વધુમાં વધુ 300 એકમો ફેરબદલી માટે શક્ય છે.
 વધુમાં વધુ બાહ્ય વેચાણ નીચે મુજબ છે :
 X : 600 એકમો, Y : 400 એકમો, Z : 300 એકમો
 વસ્તુ Y ની ફેરબદલી વિભાગ “A” પાસેથી લેવાને બદલે વિભાગ “B” તેવાજ પ્રકારની વસ્તુ ખુલ્લા બજારમાંથી એકમદીઠ ₹ 43 ના ભાવે ખરીદી શકે તેમ છે. જો મજૂર કલાકો વિભાગ “A” માં વધુમાં વધુ 5100 કલાકો પ્રાપ્ય હોય તો Y ના 300 એકમો માટે દરેક એકમની ફેરબદલી કિંમત કેટલી હશે ?
- અથવા**
- ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણની “કુલ પડતર” અને “પડતર પર ઉમેરો” ની પદ્ધતિ સમજાવો.
- (b) ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ બે) 4
 (i) ફેરબદલી કિંમત એટલે શું ?
 (ii) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણની જરૂરિયાત શું છે ?
 (iii) બેવડી કિંમત નિર્ધારણનો ખ્યાલ સમજાવો.
- (c) એક કે બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ બે) 3
 (i) સીમાંત પડતર એટલે શું ?
 (ii) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણની બજાર કિંમતની રીત ક્યારે અપનાવવામાં આવે છે ?
 (iii) આંતરરાષ્ટ્રીય ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણનો ખ્યાલ સમજાવો.
5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : 14
- (1) કિંમત નિર્ધારણની _____ પદ્ધતિ હેઠળ, બે જુદી-જુદી ફેરબદલી કિંમતની રીતોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.
 (a) વાટાઘાટ આધારિત ફેરબદલી કિંમત (b) બેવડી કિંમત નિર્ધારણ
 (c) બજાર કિંમતની રીત (d) કુલ પડતરની રીત
- (2) વાટાઘાટ આધારિત ફેરબદલી કિંમત ત્યારે અપનાવવામાં આવે છે, જ્યારે _____
 (a) બાહ્ય બજાર કિંમત ઉપલબ્ધ ન હોય ત્યારે
 (b) બે જુદા-જુદા દેશોમાં ધંધો કાર્યરત હોય ત્યારે
 (c) ફેરબદલી કિંમત, સીમાંત પડતર પર આધારિત હોય.
 (d) બજાર કિંમત જુદી જુદી હોય.

- (3) _____ પદ્ધતિમાં રોકાણ પર વળતરના દરને ફેરબદલી કિંમતમાં નફા તરીકે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.
- (a) બજાર કિંમત (b) બેવડી કિંમત નિર્ધારણ
(c) વાટાઘાટ આધારિત ફેરબદલી કિંમત (d) પડતર પર ઉમેરો
- (4) અંકુશિત નફો = _____
- (a) રોકાણ પર વળતર (b) ઉપજ – અંકુશિત ખર્ચા
(c) ઉપજ – ચલિત પડતર (d) ઉપજ – સ્થિર પડતર
- (5) જવાબદારીલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિ એ _____ નો પ્રકાર છે.
- (a) પડતર હિસાબી પદ્ધતિ (b) નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિ
(c) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ (d) આ બધા જ
- (6) જવાબદારી કેન્દ્રોમાં _____ નો સમાવેશ થાય છે.
- (a) કિંમત કેન્દ્રો (b) પુરવઠા કેન્દ્રો
(c) રોકાણ કેન્દ્રો (d) ઉત્પાદન કેન્દ્રો
- (7) ફેરબદલી કિંમત નિર્ધારણ _____ માટે ઉપયોગી છે.
- (a) સાહસની કામગીરીના મૂલ્યાંકન માટે (b) વિભાગની કામગીરીના મૂલ્યાંકન માટે
(c) વસ્તુની પડતર નક્કી કરવા માટે (d) આ બધા જ
- (8) આંતરિક વળતરનો દર _____ છે.
- (a) કટ ઓફ દર (b) અવરોધ દર
(c) ભારીત સરેરાશ મૂડી પડતર (d) આ બધા જ
- (9) બે પરસ્પર નિવારક યોજનાઓમાંથી કઈ યોજના પસંદ કરવામાં આવશે ?
- (a) જેનો ચલનાંક ન્યૂનતમ હોય.
(b) જેનો ચલનાંક મહત્તમ હોય.
(c) જેનો ચલનાંક આંતરિક વળતર દરના બરાબર હોય.
(d) જેનો ચલનાંક ભારીત સરેરાશ મૂડી પડતર બરાબર હોય.
- (10) કઈ પદ્ધતિમાં દરેક વર્ષના રોકડ આવક પ્રવાહનું ફરીથી રોકાણ કરવામાં આવે છે ?
- (a) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય (b) આંતરિક વળતરનો દર
(c) પરત-આપ સમય (d) સમાપન મૂલ્ય
- (11) મૂડી અંદાજપત્ર તૈયાર કરવું એ _____
- (a) ભવિષ્ય માટેનો નિર્ણય છે. (b) વર્તમાન માટેનો નિર્ણય છે.
(c) ભૂતકાળ માટેનો નિર્ણય છે. (d) (a) અને (b)
- (12) વટાવનો દર વધારે, તેમ _____
- (a) ઓછું વર્તમાન મૂલ્ય (b) વધારે વર્તમાન મૂલ્ય
(c) વર્તમાન મૂલ્ય સાથે કોઈ સંબંધ નથી (d) આમાંથી કોઈ નહિ
- (13) જ્યારે ફુગાવાના જુદા-જુદા દર પર પડતર અને ઉપજમાં ફેરફાર થાય તેને _____ કહેવામાં આવે છે.
- (a) તફાવતલક્ષી ફુગાવો (b) સહકાલીન ફુગાવો
(c) સામાન્ય ફુગાવો (d) ચોક્કસ ફુગાવો
- (14) ચોક્કસતા આંક અભિગમમાં _____
- (a) અપેક્ષિત રોકડ પ્રવાહનું સરખી જોખમ મુક્ત રકમમાં રૂપાંતર કરવામાં આવે છે.
(b) રોકડ પ્રવાહમાંથી અનિશ્ચિતતાને દૂર કરવામાં આવે છે.
(c) (a) અને (b)
(d) આમાંથી કોઈ નહિ

AH-127

April-2015

M.Com., Sem.-IV**510-EE : Management Accounting – II****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. X Co. Ltd. is planning to undertake expansion project where investment of ₹ 20,00,000 is expected. Life of the project is 5 years. Other information is as follows : **14**

Particulars	t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
Cash inflow (₹ in lakhs)	6	6	6	6	6
Expected interest rate (%)	7	7	7	7	7
Cost of Capital (%)	10	10	10	10	10
Compounded value of one rupee at the rate of 7%	1.070	1.145	1.225	1.311	1.403
Present value of one rupee at the rate of 10%	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621
Present value of one rupee at the rate of 16 %	0.862	0.743	0.641	0.552	0.476

Evaluate project under :

- Net Present Value
- Internal Rate of Return
- Terminal Value Method

OR

There are two projects with company Y Co. Ltd. only one project can be implemented. Considered the following information and evaluate both the projects.

Particulars		Project – M	Project – N
Cash outflow (₹ in lakhs)	t ₀	20	25
	t ₃	7	–
Cash Inflow (₹ in lakhs)	t ₁	7	7.8
	t ₂	8	7.8
	t ₃	9	7.8
	t ₄	8	7.8
	t ₅	7	7.8
Working capital (₹ in lakhs)		5	5
Scrap value (₹ in lakhs)		2	2
Cost of Capital		10%	10%

Present value of ₹ 1 at the rate of 10% for 5 years is as follows :

t ₁	t ₂	t ₃	t ₄	t ₅
0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

Evaluate project under :

- Discounted Payback period
- Net present value

2. Attempt any **two** :

14

- (a) One company has investment provision of ₹ 15 crores. Company has five different proposals. Proposals are divisible. You are asked to determine optimum combinations of proposals.

(₹ in crores)

Proposals	L	M	N	O	P
Initial Investment	5	15	2.5	10	5
Net Present Value	1	1.75	0.8	1.25	1.5

- (b) Explain Decision Tree.
 (c) Rama Ltd. has provided following estimates from the given information determine whether project should be accepted or rejected.

(₹ in crores)

Year	Initial Investment	Cash Inflow	Certainty Equivalent Coefficient	Present value at 10% of ₹ 1
t ₀	10	–	–	–
t ₁	–	3	0.90	0.909
t ₂	–	4	0.80	0.826
t ₃	–	6	0.70	0.751
t ₄	–	7	0.60	0.683
t ₅	–	4	0.60	0.621

3. (a) A production department of a manufacturing organization has furnished the following data for march 2015 :

7

Particulars	Budget (₹)	Actual (₹)
Direct Material	2,00,000	2,55,000
Direct Wages	1,25,000	1,62,500
Repairs & Maintenance (₹ 50,000 fixed)	1,00,000	1,10,000
Supervision (fixed)	50,000	55,000
Consumable stores (Variable)	37,500	47,500
Factory Rent (fixed)	25,000	25,000
Depreciation (fixed)	50,000	50,000
Tools (Variable)	12,500	15,000
Power and fuel (variable)	75,000	90,000
Administration (fixed)	1,25,000	1,32,500

The department has 50 identical machines. During March, 2015 the budgeted and actual production of the department are 5,000 and 6,250 units respectively. However if the department was closed and the machine production services were hired from outside, the cost of hiring the service of similar machines would be ₹ 150 per unit.

You are required to present report showing the evaluation of the performance of the department based on the concept of cost centre.

OR

- (a) Write short note on Return on Investment. 4
- (b) Answer in brief : (any **two**) 4
- (i) What is Responsibility Accounting ?
- (ii) State any four benefits of Responsibility Accounting.
- (iii) Explain the concept of Residual Income.
- (c) Answer in **one** or **two** sentences : (any **two**) 3
- (i) Give examples of controllable and non-controllable items.
- (ii) What is Responsibility Centres ?
- (iii) What is Profit Centre ?
4. (a) Division “A” of a company is a profit centre which produces three Products X, Y and Z. Each product has an external market. You are furnished following details : 7

Particulars	X₹	Y₹	Z₹
Variable Cost (per unit)	30	20	26
Labour hours required (per unit)	5	5	2
External market price (per unit)	50	45	38

Product Y can be transferred to Division “B”, but the maximum quantity that might be required for transfer is 300 units of Y.

The maximum outside sales are :

X = 600 units Y : 400 units Z : 300 units

Instead of receiving transfer of product Y from division “A”, division “B” could buy similar product from open market at a price of ₹ 43 per unit. What would be the transfer price for each unit for 300 units of Y if the total labour hours available in Division “A” are 5100 hours.

OR

- (a) Explain “Total Cost” method and “Cost Plus” method of Transfer Pricing. 4
- (b) Answer in brief : (any **two**) 4
- (i) What is Transfer Price ?
- (ii) What is the need of Transfer Pricing ?
- (iii) Explain the concept of Dual Pricing method.
- (c) Answer in **one** or **two** sentences : (any **two**) 3
- (i) What is Marginal Cost ?
- (ii) When the market price method of transfer pricing is adopted ?
- (iii) Explain the concept of International Transfer Pricing.
5. Select and write correct alternative : 14
- (1) Under _____ method of pricing, two separate transfer pricing methods are used.
- (a) Negotiated Transfer Price (b) Dual Pricing
- (c) Market Price Method (d) Total Cost method
- (2) Negotiated transfer price is adopted, when _____
- (a) Outside market price is not available
- (b) Business is operated in two different countries
- (c) Transfer price is based on marginal cost
- (d) Market prices are different

- (3) Under _____ method Return On Investment (ROI) is considered as a profit in transfer pricing.
- (a) Market Price (b) Dual Pricing
(c) Negotiated Transfer Price (d) Cost – Plus
- (4) Controllable Profit = _____
- (a) Return on investment (b) Revenue – Controllable expenses
(c) Revenue – Variable cost (d) Revenue – Fixed cost
- (5) Responsibility Accounting is a system of _____
- (a) Cost Accounting (b) Financial Accounting
(c) Management Accounting (d) All of these
- (6) Responsibility centres include _____
- (a) Price centres (b) Supply centres
(c) Investment centres (d) Production centres
- (7) Transfer pricing is useful for _____.
- (a) Evaluating performance of an enterprise
(b) Evaluating performance of a department
(c) Calculating cost of a product
(d) All of these
- (8) IRR is _____
- (a) Cut off rate (b) Hurdle rate
(c) WACC (d) All of these
- (9) Out of two mutual exclusive projects, which project will be selected ?
- (a) whose coefficient of variation is lowest
(b) whose coefficient of variation is highest
(c) whose coefficient of variation is equal to IRR
(d) whose coefficient of variation is equal to WACC
- (10) Under which method cash inflow of each year is re-invested ?
- (a) Net present value (b) Internal rate of return
(c) Payback period (d) Terminal value
- (11) Capital budgeting _____
- (a) Is a decision for future (b) Is a decision for present
(c) Is a decision for past (d) (a) and (b)
- (12) Higher the discount rate, _____
- (a) lower the present value (b) higher the present value
(c) no relation with present value (d) none of these
- (13) Where the cost and revenue change at differing rates of inflation, is known as _____.
- (a) Differential Inflation (b) Synchronised Inflation
(c) General Inflation (d) Specific Inflation
- (14) In certainty equivalent approach, _____
- (a) expected cash flow is converted to equivalent risk-free amount
(b) elimination of uncertainty from cash flow
(c) (a) and (b)
(d) None of these